

Oksbøl
1945-49

Mennesker bag
pigtråd

Undervisningsmateriale

Til læreren

I perioden 1945-1949 opholdt mange tusinde tyske flygtninge sig i Danmarks største flygtningelejr i Oksbøl. Da lejren var på sit højeste, boede der hele 35.000 mennesker.

Størstedelen af området er nu tilvokset skov, dog med et stadig intakt vej- og stisystem fra dengang. Kun få bygninger står tilbage i området. De fleste er taget i brug på anden vis, fx som skole, fritidshjem eller privat bolig. Et af lejrens to lazaretter står stadig tilbage i lejrområdet, som i fremtiden kommer til at huse Danmarks Flygtningemuseum.

Museets læringsmateriale tager udgangspunkt i de tyske flygtnings dagligdag i lejren i Oksbøl, men lægger også op til, at eleverne selv forholder sig til flygtningedebatten - både situationen fra efter Anden Verdenskrig, men også den nutidige.

Rart at vide:

Læringsforløbet er procesopbygget, således at der både forelægger før- og efterarbejde foruden besøget i den tidligere flygtningelejr i Oksbøl. Påregn ca. en lektion til både før- og efterarbejde. Selve rundvisningen i flygtningelejren tager 90 min.

Materialets læringsaktiviteter er inspireret af Cooperative Learning, som fordrer til samarbejde om læring.

Aktiviteter markeret med * er tilgængelige i printervenlig version her i undervisningsmaterialet. Desuden kan samme materiale findes på museets skoleblog: www.flygtningelejr.skoleblogs.dk

HUSK:

Klassen skal være inddelt i syv grupper, når I ankommer. Vi mødes ved det gamle vandrehjem i Oksbøl, Præstegaardsvej 21.

Husk fornuftig beklædning og fodtøj. Vi kommer alt afhængig af vejret igennem blandet terræn.

Venlig hilsen

Vardemuseerne LÆRING

Før besøget

Nedenfor er forslag til, hvordan I kan arbejde med emnet forud for besøget i den gamle fl ygtningelejr.

Introduktion til emnet

Start med at gennemgå PowerPoint-præsentationen "Intro". Den giver et overordnet indblik i emnet. Præsentationen finder I på museets skoleblog: www.flygtningelejr.skoleblogs.dk

Brainstorm

For at få italesat elevernes bevidsthed og opfattelse af emnet "Flygtninge" opfordrer vi til, at I starter ud med en fælles brainstorm ud fra spørgsmålet "hvad er en fl ygtning?". Eleverne kan evt. skrive sin besvarelse på et stykke papir og afl evere det i en bunke, som efterfølgende kan læses op og samles i en fælles "collage".

Værdilinje*

Der stilles et udsagn på tavlen, som eleverne bedes forholde sig til ved at stille sig på værdilinjen, alt efter om de er enige eller uenige i udsagnet. På den måde udfordres eleverne til at tage stilling ud fra egne holdninger.

Vendespil*

Aktiviteten lægger op til, at eleverne får aktiveret deres forforståelse inden for emnet "fl ygtninge".

Research-opgave*

Eleverne arbejder på tomandshold om at få udfyldt researchskemaet. Find svarene på museets skoleblog: www.fl ygtningelejr.skoleblogs.dk

Svarbazar*

Brug skemaet "Svarbazar" til at få elevernes researchresultater i spil. På denne måde får alle gavn af hinandens undersøgelser.

På besøg i Oksbøl

Transport ud:

For optimal udnyttelse af transporttiden kan I med fordel anvende øvelsen "Tænk-par-del UD*". Øvelsen kræver fire personer, der arbejder sammen, og passer således med at man arbejder sammen med de to, der enten sidder lige foran eller lige bagved i bussen.

Rundvisning:

Rundvisningen starter ved det gamle lazaret (det gl. vandrehjem). Selve rundvisningen tager udgangspunkt i et byttespil, hvor eleverne skal forsøge at løse en opgave undervejs på turen. Rundvisningen varer ca. 90 - 120 min og indeholder en gåtur på et par km.

Transport hjem:

For optimal udnyttelse af transporttiden kan I med fordel anvende øvelsen "Tænk-par-del HJEM*". Øvelsen kræver fire personer, der arbejder sammen, og passer således med at man arbejder sammen med de to, der enten sidder lige foran eller lige bagved i bussen.

Videre arbejde

Eleverne har dels gennem forarbejdet og besøget i den tidligere flygtningelejr opnået en grundlæggende forståelse for situationen i Oksbøl efter Anden Verdenskrig. Men flygtninge er ikke noget, der kun hører fortiden til. Emnet ”flygtninge” er og bliver et yderst relevant emne, lige som det også er meget relevant og nødvendigt, at eleverne forholder sig kritisk dertil. Vi opfordrer derfor til, at man i den efterfølgende undervisning også tager udgangspunkt i den nuværende flygtningesituation.

Forslag og inspiration til undervisning vedr. flygtningedebatten:

- Undervisningsmaterialet ”Hvad er en flygtning?” fra Global Skole:
<http://www.globalskole.dk/globalundervisning/Grundskolen/Emner/global%20nr%2030-2008.pdf>
- Human Rights
Besøg hjemmesiden www.humanrights.com, hvor der bl.a. findes en meget relevant video på ca. 10 minutter omhandlen de menneskerettigheder.
- Røde Kors’ temasite om flugt:
<https://skoleshop.rodekors.dk/temaer/flugt>
- Undervisningsmateriale fra Dansk Flygtningehjælp Ungdom:
<http://www.dfunk.dk/viden/viden/undervisningsmaterialer/>

Værdilinje

Der stilles et udsagn på tavlen, som eleverne bedes forholde sig til ved at placere sig et sted på værdilinjen, alt efter om de er enige eller uenige i udsagnet. Længst mod venstre er svaret ”ja”, og længst mod højre er det ”nej”.

Eleverne kan vælge at placere sig i midten af linjen, hvis de er i tvivl.

Dialogomgange:

Når eleverne har placeret sig, køres der to dialogomgange:

Omgang 1: 2 min. snak med sidemanden om valget af placering.

Omgang 2: Linjen knækkes på midten, og den bagerste del går op ved siden af den forreste, således at eleverne står overfor hinanden to og to. Nu skulle de gerne stå overfor nogle, der ikke har helt den samme holdning som dem selv.

Igen 2 min. snak med personen overfor.

Derefter brydes linjen op, og et nyt udsagn stilles.

Udsagn til oplæsning:

Udsagn 1: ”Flygtninge har selv valgt at være på flugt”

Udsagn 2: ”Flygtninge skal ikke have de samme rettigheder, som jeg har”

Udsagn 3: ”Alle mennesker kan komme i en situation, hvor de er nødt til at flygte”

Udsagn 4: ”Flygtninge er mennesker, ligesom jeg selv er”

Notér evt. undervejs, hvor på linjen størstedelen af eleverne placerer sig. Så kan I undersøge, om der er sket en udvikling, når I slutter forløbet af med samme øvelse (se under ”videre arbejde” i lærervejledningen).

Vendespil

Forberedelse: Eleverne arbejder gruppevis med max. fire personer i hver gruppe. Hver gruppe skal have tildelt et sæt med fem billeder (print gerne i A3) samt et sæt gule brikker.

Billeder og brikker placeres i hver deres bunke med bagsiden opad. Gruppen starter med at vende det øverste billede om. Derefter skiftes I til at trække én gul brik hver. Når alle har trukket en brik, diskuteres der i fællesskab om ordene på de pågældende brikker passer til billedet. Alt afhængig af hvor meget tid I har, kan I trække endnu en omgang brikker til det samme billede.

Derefter vendes det næste billede om, osv ...

Når I har været igennem alle billederne, skal I vælge de to billeder, der er mest forskellige fra hinanden og fremlægge dette på klassen.

FREMTID

SAMARBEJDE

HÅB

EMPATI

**MEDMENNE-
SKELIGHED**

FRIHED

TRYGHED

FORSTÅELSE

**YTRINGS-
FRIHED**

FRYGT

KONTROL

RESPEKT

HAD

**FJENDTLIG-
HED**

FAMILIE

KÆRLIGHED

STOLTHED

GLÆDE

VENSKAB

SAVN

ANSVAR

**MEDBE-
STEMMELSE**

KRIG

FLUGT

Research-opgave

Vælg 2-3 spørgsmål, som I vil undersøge. Der er hjælp at hente på skolebloggen www.flygtningelejr.skoleblogs.dk

Hvornår ankom de første tyske flygtninge til lejren i Oksbøl?

Hvorfor kom de tyske flygtninge til Danmark?

Hvor mange flygtninge boede i lejren, da der var flest?

Hvordan var fordelingen i forhold til køn og alder blandt flygtningene?

Hvorfor var der næsten ingen mænd mellem 16 og 60 år i lejren?

Hvad levede flygtningene af i lejren?

Hvorfor kunne den danske regering ikke sende flygtningene tilbage til Tyskland?

Hvorfor var der i starten en meget høj dødelighed i lejren?

Hvorfor lærte flygtningebørnene ikke dansk i skolen?

Svarbazar

Alle elever får udleveret et skemaark hver. De skal nu cirkulere rundt mellem hinanden og finde svar på spørgsmålene. Den, der hjælper en anden elev med at besvare et spørgsmål, skal huske at sætte sin underskrift yderst til højre.

Find en, der kan svare på spørgsmålet:	Skriv svaret ned:	Underskrift:
Hvornår ankom de første flygtninge til flygtningelejren i Oksbøl?		
Hvor mange flygtninge boede i lejren, da der var flest?		
Hvordan var fordelingen i forhold til køn og alder blandt flygtningene?		
Hvorfor var der næsten ingen mænd mellem 16 og 60 år i lejren?		
Hvad levede flygtningene af i lejren?		
Hvorfor kunne den danske regering ikke sende flygtningene tilbage til Tyskland?		
Hvorfor kom de tyske flygtninge til Danmark?		
Hvorfor var der i starten en meget høj dødelighed i lejren?		
Hvorfor lærte flygtningebørnene ikke dansk i skolen?		

Tænk. Par. Del.

Eleverne starter med at tænke individuelt over det stillede spørgsmål.

Derefter vender man sine tanker med sidemakkeren.

Afslutningsvis drøfter 4-mandsgruppen, hvad man er nået frem til.

Tænk

Individuel proces.
Forberedelse og
fordybelse.
Eleven skal forholde sig
individuelt.

Par

Med skulder- eller
frontmakker.
Eleven skal reflektere
sammen med makker.

Del

Med et andet makkerpar.
Sammenlign refleksioner
med et andet makkerpar.

På vej ud!

1: Når du nu sidder her i
bussen på vej mod
flygtningelejren, hvilken
viden, som I har
gennemgået på klassen,
har du da mest i
tankerne?

Tal sammen i makkerpar
om jeres tanker

Vend jer til et andet
makkerpar og snak
sammen om det, I er
kommet frem til.

2: Hvad kan du bedst
huske fra den lektion, der
var optakt til dette forløb?

På vej hjem!

1: Når du nu sidder her i
bussen på vej mod
flygtningelejren, hvilken
viden, som I har
gennemgået på klassen,
har du da mest i
tankerne?

Tal sammen i makkerpar
om jeres tanker

Vend jer til et andet
makkerpar og snak
sammen om det, I er
kommet frem til.

2: Hvad kan du bedst
huske fra den lektion, der
var optakt til dette forløb?